

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

Politika ochrany životního prostředí před chemickým znečištěním (ENV005) přednáška č. 2

Ing. Kateřina Šebková, Ph.D.

18.října 2016

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace tohoto předmětu je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Náplň

- **Přednáška č.1 - dokončení**
- **Přednáška č.2 - Kdo je kdo na globální úrovni**
  - Globální systém – OSN
  - Program OSN pro životní prostředí (UNEP)
  - další hráči - členové IOMC
  - jiné organizace a nástroje

Organizace spojených národů - UN

Historie OSN a základní informace

- Základní informace o OSN

cíl je udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, rozvíjet přátelské vztahy mezi národy a podporovat hospodářskou, kulturní a humanitní spolupráci

Deklarace Spojených národů – WWII (1942)

Charta Spojených národů - červen 1945

vstup v platnost 27.10.1945 (ratifikace 51.státem)

Sekretariát = ten, kdo slouží, ale i ten kdo reprezentuje

Generální tajemník OSN – Ban Ki-Moon,

od 1.1. 2007, nyní 2. funkční období

Sídla OSN New York • Ženeva • Nairobi • Vídeň

<http://www.un.org/>

Nástroje

Rada bezpečnosti • Ekonomická a sociální rada • Poručenská rada • Mezinárodní soudní dvůr

Programy, fondy

– a agentury

– FAO • ICAO • ILO • IPCC • MAAE • UNIDO • ITU • UNAIDS • SCSL • UNCTAD • UNCITRAL • UNDCP • UNDP • UNEP • UNESCO • UNODC • UNFIP • UNIFEM • UNFPA • OHCHR • UNHCR • UNHRC • HABITAT • UNICEF • UNRWA • UPU • WFP • WHO • WMO

– Rezoluce

– Valné shromáždění (Všeobecná deklarace lidských práv) • Rada bezpečnosti

– Související témata

– Společnost národů • Dějiny OSN • Vlajka OSN • Charta Spojených národů • Mezinárodní trestní soud • OPCW • Mírové mise OSN • Den Spojených národů

Orgány OSN

hlavní orgán **Valné shromáždění** (rezoluce OSN)

členské státy (193) • pozorovatelé • (Vatikán vs ČR...)

Rada bezpečnosti = hlavní výkonný orgán (5 +10 členů (2 r)

(5 stálých: Čína, Francie, Rusko, USA, Velká Británie (10: Jižní Korea (AP), Rwanda (AFR), Argentina (LAC), Austrálie (WEOG), Lucembursko (WEOG), Čad (AFR), Chile (LAC), Jordánsko (AP), Litva (CEE), Nigérie (AFR))

Ekonomická a sociální rada = 54 členů na 3 roky

Mezinárodní soudní dvůr (Haag), 15 členů, na 9 let

Poručenská rada • (pozastavena 1994-status států)

+ **Odborné organizace OSN**

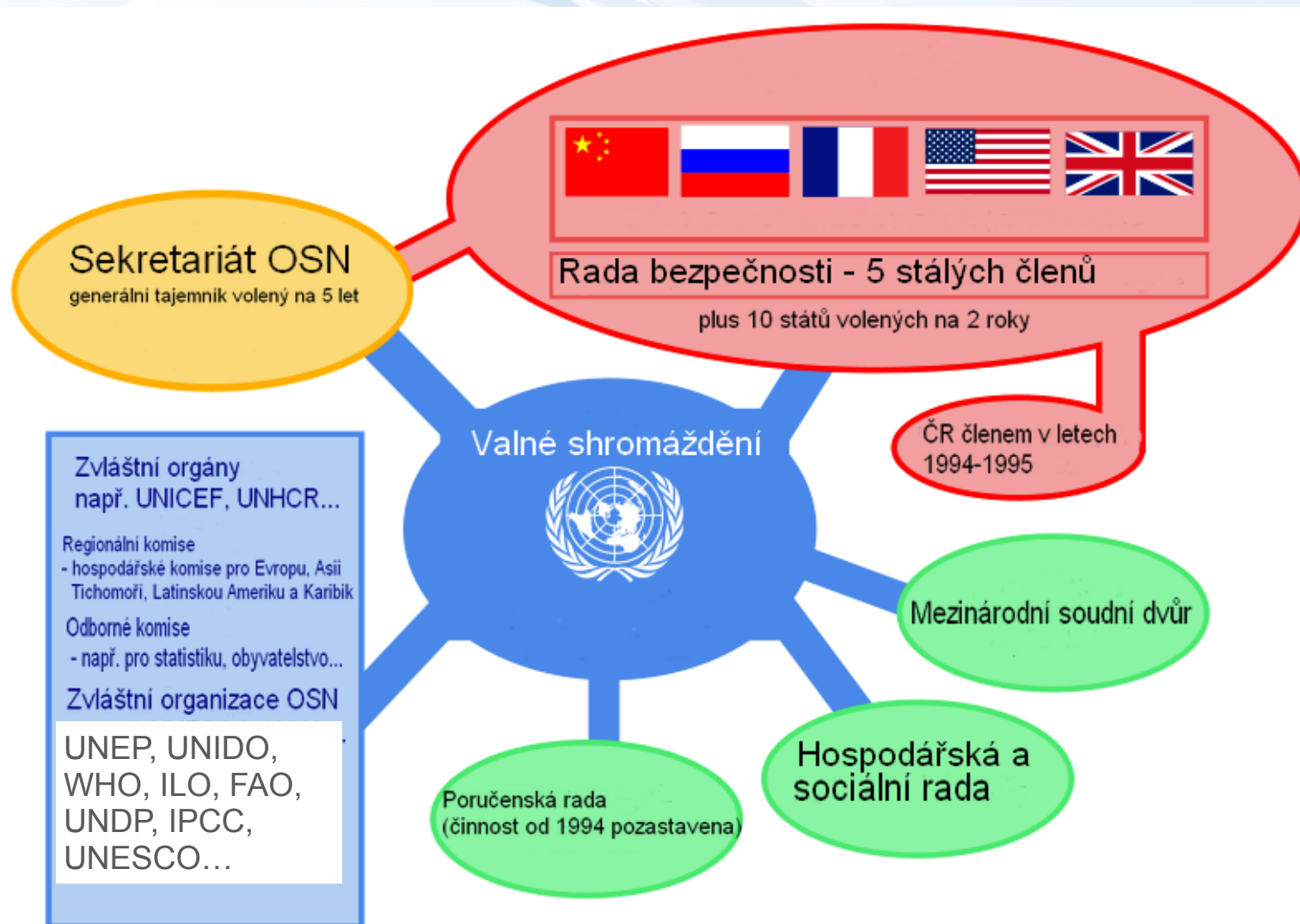
Programy, fondy a agentury – UNEP, WHO, ILO, FAO

UNIDO, UNDP,

EHK OSN

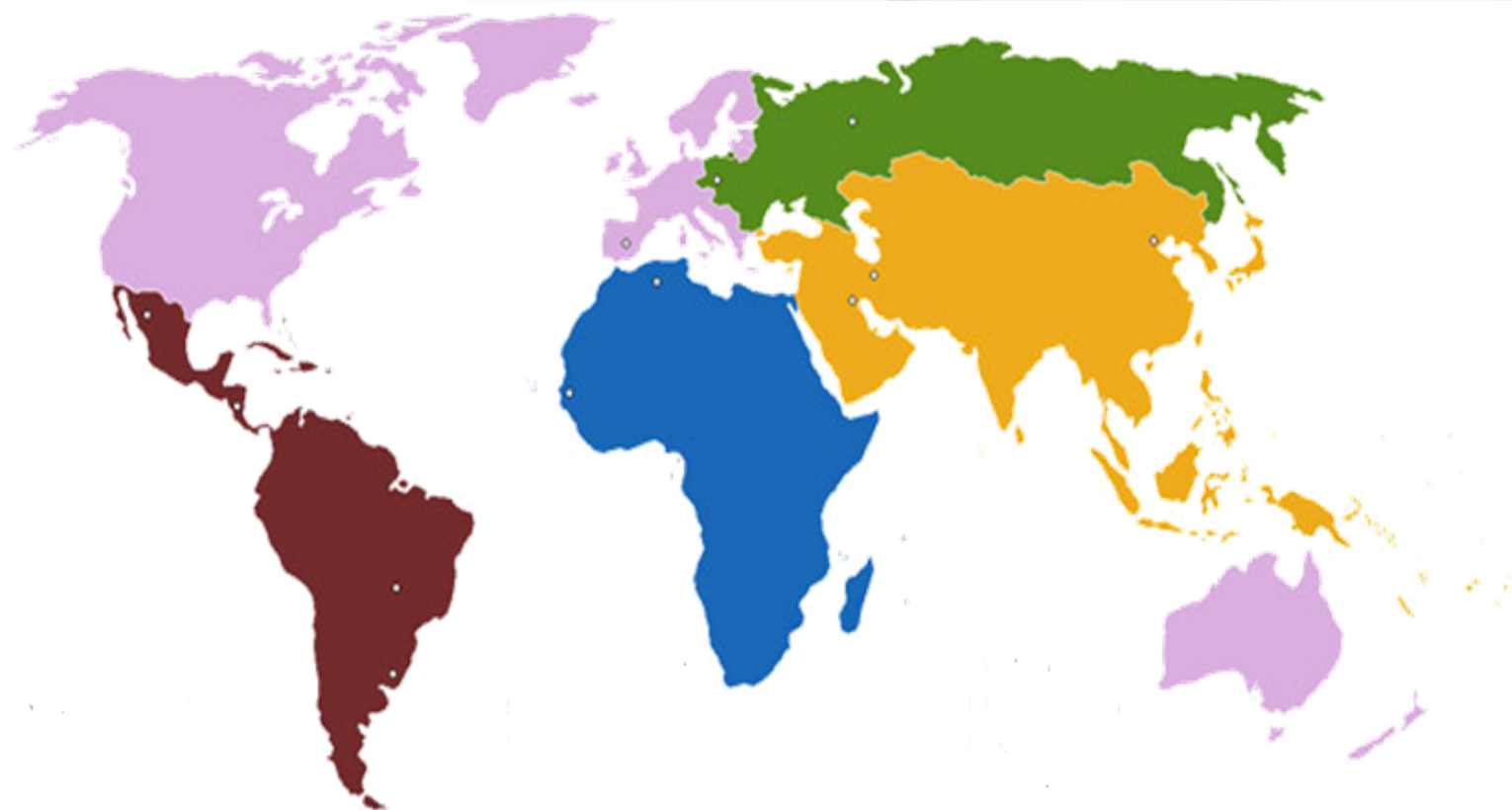

Struktura Organizace spojených národů

Regiony OSN – rok 1949...

Africká regionální skupina (AFR, modrá), Asijská regionální skupina (AP, béžová), Východoevropská regionální skupina: (CEE, zelená), Regionální skupina Latinské Ameriky a karibské oblasti: GRULAC, tmavě fialová) a Regionální skupina západoevropských a dalších zemí: (WEOG, růžová)

Program OSN pro životní prostředí (UNEP)

UNEP - úkoly

Nejdůležitější úkoly UNEP

- podpora rozvoje mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí
  - koordinace environmentálních programů OSN
  - sledování stavu životního prostředí ve světě
  - předkládání návrhů řešení nejdůležitějších problémů životního prostředí
  - podpora rozvoje výzkumu, zajištění výměny a šíření informací o životním prostředí.
- = odráží strukturu divizí + mandát

UNEP dále odpovídá za environmentální stránku udržitelného rozvoje a její propojení s druhými dvěma pilíři: ekonomickou a sociální dimenzí

Pod administrací UNEP působí také sekretariáty několika desítek mnohostranných environmentálních smluv – MEAs

Program OSN pro životní prostředí (UNEP)

- vznik 15.12.1974

rozhodnutí 27. zasedání Valného shromáždění OSN č. 2997 (XXVII), na základě deklarace konference o lidském životním prostředí ve Stockholmu 1972

- sídlí v Nairobi, Keňa

- výkonný ředitel UNEP (UNEP Executive Director)
- **Erik Solheim** (od 15. května 2016)

Achim Steiner

(od r. 2006 do 13.května 2016),
skončil mandát

UNEP - orgány - dříve

- Nejvyšším orgánem UNEP byla **Řídicí rada UNEP** (UNEP Governing Council) = DO ROKU 2013 VČETNĚ BYLO zástupci **58 států**, volených Valným shromážděním OSN na základě rovnoměrného regionálního zastoupení na čtyřleté období
- Byro ŘR: 5 členů: prezident, zpravodaj a 3 viceprezidenti=řídí jednání
- ŘR jedná a rozhoduje o všech otázkách spadajících do působnosti UNEP a schvaluje program práce a rozpočet včetně příspěvků do Environmentálního fondu UNEP (tj. základního rozpočtu)
- Od r.1999 navíc ustaveno **Globální fórum ministrů životního prostředí** (Global Ministerial Environment Forum – „GMEF“) - na vysoké úrovni (ministři), zvýšit politický význam jednání a účast ministrů včetně nečlenů UNEP. Konalo se od 2000 každý rok společně s GC/SS: řádná zasedání a v mezidobí zvláštní zasedání, poslední v roce 2013 (GC27)
- Výbor stálých představitelů (CPR - více další slide)

UNEP - orgány - nyní

United Nations Environmental Assembly Environmentální shromáždění OSN

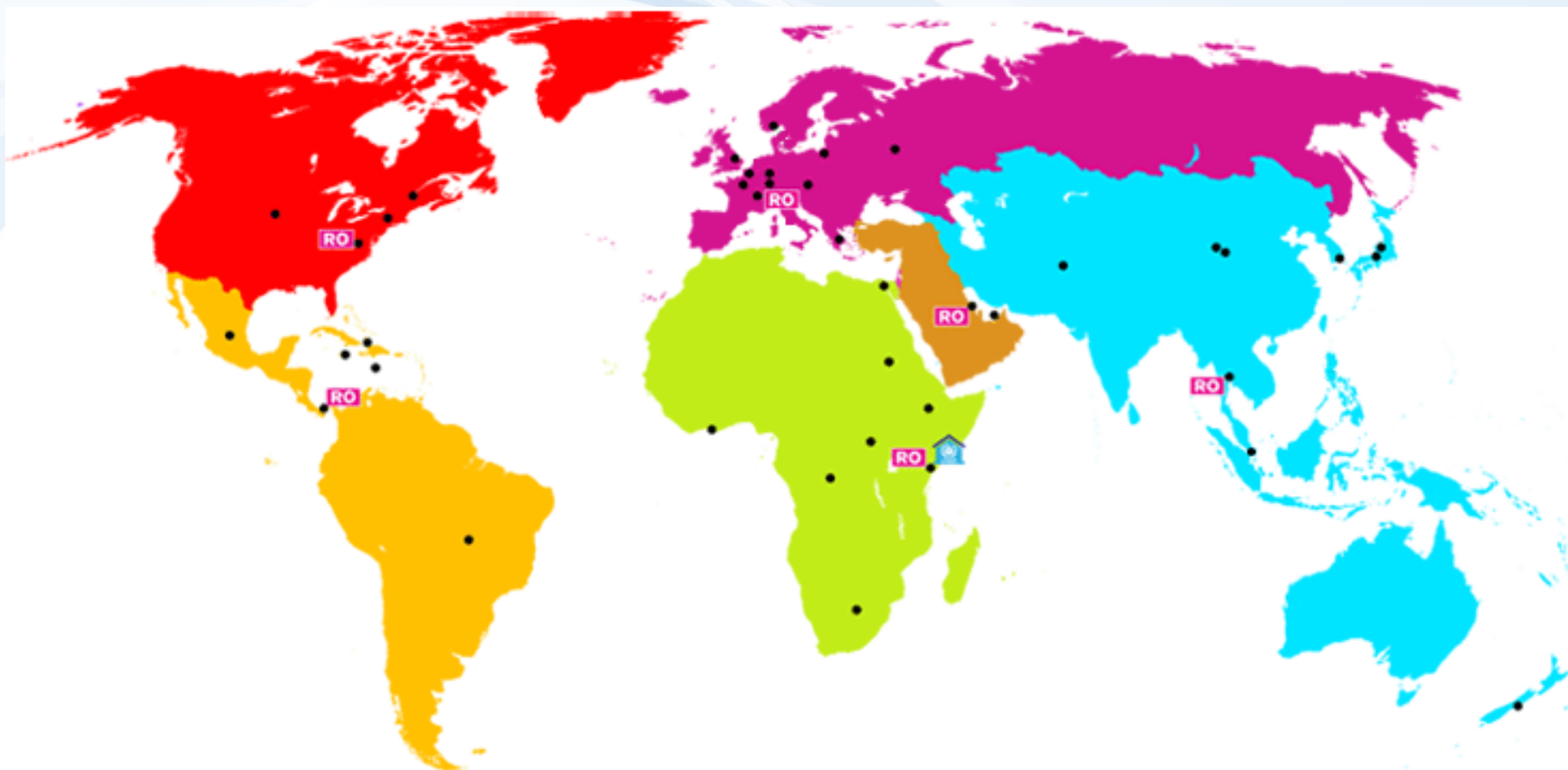
- UNEA 2 - Nairobi, 23. – 27. května 2016)
- UNEA 1 - Nairobi, 23. – 27. června 2014), pro další roky prosinec 2017, r. 2019
- je nejvyšším orgánem Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) - cíl= podpora mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí. Obsah = monitoring životního prostředí, návrhy řešení nejpalčivějších problémů životního prostředí, rozvojová spolupráce, ale také podpora výzkumu či určování norem v oblasti mezinárodního environmentálního práva.
- UNEA má byro o 10 členech (2 za každý region OSN), ČR nyní v byru za CEE

Výbor stálých představitelů (Committee of Permanent Representatives) - od r. 1997, pomocný orgán ŘR, 36 členů, připravuje podklady pro ŘR, sídlí v Nairobi.... – BYLO NYNÍ

- univerzální členství, řídí 5 členné byro (5 regionů OSN), byro do června 2016
- Členové – všechna akreditovaná stálá zastoupení (mise) při UNEP
- Sídlí v Nairobi
- podřízený orgán (subsidiary body) UNEA
- Jednou ročně **open-ended meeting** (liché roky)
- **Subcommittee meeting** – každý rok
- Ostatní jednání - čtvrtletně (pracovní jednání), ad-hoc meetings, tématické debaty a brainstorming...

UNEP – struktura a regiony

UNEP Regions

Africa

Asia and Pacific

Europe

Latin America and the Caribbean

North America

West Asia

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

O UNEP - struktura

Z čeho je složen UNEP?

výkonný ředitel, zástupce výkonného ředitele, sekretariát UNEP,
divize a regionální kanceláře/centrály
organigram září 2013 <http://www.unep.org/pdf/UnepOrganigram.pdf>

8 sekcí UNEP (divizí):

1. včasné varování a hodnocení – DEWA
2. politika životního prostředí a její implementace – DEPI
3. **technologie, průmysl a hospodářství - DTIE: chemické látky (Ženeva)**
4. regionální spolupráce – DRC = UNEP regionální centrály a kanceláře: Ženeva + Brusel a Vídeň, Nairobi, Panama City, Bangkok + Manáma, Washington + dalších 6 kancelář
5. rozvojová politika a právo - DELC
6. environmentální úmluvy – DELC
7. komunikace a veřejné informace – DCPI
8. koordinace činnosti UNEP s Globálním fondem životního prostředí – DGEF

Rekapitulace/doplňky - UNEP

odkazy na užitečné publikace a projekty UNEP:

<http://www.unep.org/publications/>

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/Home/tabid/197/Default.aspx>

- **Global Chemical Outlook**

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/UNEPsWork/Mainstreaming/GlobalChemicalsOutlook/tabid/56356/Default.aspx>

- **Chemicals in Products**

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/UNEPsWork/ChemicalsInProductsproject/tabid/56141/Default.aspx>

- **Costs of Inaction**

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/UNEPsWork/Mainstreaming/CostsofInactionInitiative/tabid/56397/Default.aspx>

- **Endocrine disrupting chemicals**

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/UNEPsWork/EndocrineDisruptingChemicalsEDCs/tabid/79616/Default.aspx>

- **UNEP Mercury Programme + Partnership**

<http://www.unep.org/hazardoussubstances/Mercury/tabid/434/language/en-US/Default.aspx>

Future we want (Rio + 20) <http://www.uncsd2012.org/thefuturewewant.html>

Agenda 21 <http://www.unep.org/Documents.Multilingual/Default.asp?documentid=52>

Kdo je kdo na globální úrovni - IOMC

Další organizace s programy k nakládání s chemickými látkami

- IOMC: Meziorganizační program pro nakládání s chemickými látkami a jeho členové (9)
- Výběr z programů členských organizací

[WHO | Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals \(IOMC\)](#)

IOMC - stručně

- ustaven v roce 1995 - memorandum o porozumění (Memorandum of Understanding, MOU)
- Členské organizace: ILO, FAO, UNEP, UNIDO, OECD a WHO + další členové - UNITAR (1997), Světová banka (2010) a UNDP (2012) , rotace předsedajících 1x ročně (2013=UNIDO)
- sídlí/pomáhá koordinovat WHO
- IOCC - Koordinační skupina programu (jednání 2xročně)
- mandát - navazuje na doporučení konference o životním prostředí a rozvoji (UN CED) v Rio de Janeiru 1992 - Agenda 21, kapitola 19
- cíl - posílit spolupráci a koordinaci v otázkách chemické bezpečnosti a dosáhnout “SAICM” cíle k roku 2020
- Publikace: <http://iomctoolbox.oecd.org/default.aspx?idExec=9622c9ba-379a-448f-bdd1-834969730a50>

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

- vznikla dne 14. října 1960 v Paříži = 20 států podepsalo zakládající Konvenci o OECD a dva dodatkové protokoly
- vstup v platnost 30. září 1961
- nyní 32 členských zemí
- v současné době jsou na zasedání zvány i země přistupující k OECD (Chile, Estonsko, Rusko,) a země, se kterými OECD spolupracuje v rámci tzv. Programu posílené spolupráce (Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Jihoafrická republika).
- ČR je členem OECD od 21.12.1995
- do “rodiny” OECD patří i další organizace: [Mezinárodní energetická agentura](#), [Jaderná energetická agentura](#) a [Mezinárodní dopravní fórum](#)

Organisation for Economic Co-operation and Development

OECD - hlavní úkoly a náplň

- poskytovat vládám členských států prostor k vzájemnému porovnávání zkušeností z realizace vládních politik a hledání odpovědí na společné problémy
- nejvyspělejší země světa tak sladují své postupy v celé řadě oblastí – ekonomika, finance, obchod, vzdělávání, věda a technika, veřejná správa, zemědělství, životní prostředí a další
- OECD využívá průřezový charakter své práce a iniciuje řadu horizontálních projektů. má nezastupitelnou úlohu v propojování problémů životního prostředí s ekonomickými aspekty
- velký význam má dlouhodobá analytická a koncepční práce OECD v oblasti životního prostředí, např. Zprávy o politice, stavu a vývoji životního prostředí jednotlivých států, Výhledy pro životní prostředí, Environmentální strategie

Environmentální program OECD

- Od roku 1970 - Výboru pro politiku životního prostředí EPOC (Environment policy Committee) - zodpovědný za Environmentální program OECD
- Jde o zpracování hodnoticích zpráv o životním prostředí v kontextu udržitelného rozvoje, shromažďování dat o životním prostředí, zpracování indikátorů, modelů, ekonomických projektů a navrhování politických balíčků pro oblast životního prostředí v Environmentálních výhledech (2001, 2008, 2012).
- Velký význam má dlouhodobá analytická a koncepční práce OECD v oblasti životního prostředí, např. Zprávy o politice, stavu a vývoji životního prostředí jednotlivých států, Výhledy pro životní prostředí, Environmentální strategie. Výjimečná je také autorita OECD v oblasti ekonomických nástrojů pro životní
- [Struktura pracovních orgánů OECD pod Výborem pro politiku životního prostředí \(EPOC\)](#) (PDF, 21 kB)

OECD: Zaměření a priority Environmentálního programu

Zaměření Environmentálního programu OECD je revidováno a aktualizováno dle požadavků členských států každé 2 roky, na které je sestavován podrobný program činnosti.

Environmentální program OECD zaměřuje svou činnost do oblastí:

- Strategie zeleného růstu
- Hodnocení politik, vývoje a stavu životního prostředí jednotlivých států
- Změna klimatu
- Chemické látky
- Statistiky a indikátory
- Biologická rozmanitost

Výstupy – publikace/strategické dokumenty/metody:

EPR <http://www.oecd.org/env/country-reviews/>

SAICM emerging issues - <http://www.oecd.org/env/ehs/risk-management/synthesis-paper-on-per-and-polyfluorinated-chemicals.htm>

SLP/GLP: <http://www.oecd.org/chemicalsafety/testing/goodlaboratorypracticeglp.htm>

Nano: <http://www.oecd.org/chemicalsafety/nanosafety/>

World Health Organization (WHO)

Světová zdravotnická organizace

- navržena v r 1945, v roce 1946 61 států podepsalo zakládající smlouvu nezávislé mezinárodní zdravotnické organizace v rámci OSN
- vstup v platnost 7. dubna 1948 = Světový den zdraví
- Nyní 193 členských zemí v 6 geografických regionech (Afrika-Brazzaville (Kongo), Amerika (S+J) - Washington, středomoří-Káhira, Evropa-Kodaň, JV Asie-Dillí, západní Pacifik - Filipíny), (národní) kanceláře WHO ve 147 zemích (www.who.cz)
- Řídicí orgán - Světové zdravotnické shromáždění (WHA), 1x ročně (květen), v mezidobí plní Výkonná rada (Executive Board) = 32 expertů jmenovaných vládami, jednají 2x ročně (leden, květen)
- sídlo = Ženeva + regionální úřady (6) a národní kanceláře v členském státě = celkem cca 8000 zaměstanců

[WHO | World Health Organization](http://www.who.org)

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

WHO - hlavní úkoly a náplň

Hlavní úkoly a náplň

- Mezinárodní technická spolupráce v oblasti zdravotnictví (příprava zdravotní politiky, konzultace při přípravě strategií)
- Programy na potírání a plné odstranění některých nemocí
- Celkové zlepšení kvality lidského života = dosažení co nejlepšího zdraví pro všechny

Regionální kanceláře – pro Evropu (53 zemí)

Kodaň

Bonn European Centre for Environment and Health

HQ – Ženeva

WHO a chemické látky

WHO I International Programme on Chemical Safety

1. Dopady chemických látek na zdraví =10 (skupin) chemikálií
2. Hodnocení rizik - nástroje = publikace a metodiky
3. Toxikologické informace (toxikologická centra)= pesticidy, otravy
4. Chemical incidents and emergencies - systémy reakce na nenadálé situace
5. Posilování kapacit - implementace SAICM, GHS, RC a SC, toxikologická centra, semináře, vzdělávání - manuály a metodiky

Mezvládní forum pro chemickou bezpečnost WHO I In partnership for global chemical safety

- IOMC - Sekretariát (viz IOMC)
- SAICM: Emerging issues - olovo v interiérových barvách (viz SAICM)

Kontaminace potravin - Chemical risks in food (POPs, histamin, bisfenol-A, melamin, akrylamid...),

Nanotechnologie

WHOPES - hodnocení pesticidů

Rozhodnutí WHA - chemical safety, obsoletní pesticidy, SAICM, codex alimentarius,

Ochrana dětí před chemickými látkami - informační materiály, kampaně, studie, kohorty

5. Ministerská konference o životním prostředí a zdraví 2010 – „Parma Declaration“, ochrana zdraví dítěte

<http://www.euro.who.int/en/media-centre/events/events/2010/03/fifth-ministerial-conference-on-environment-and-health>

ochrana zdraví dítěte <http://www.who.int/ceh/en/>

Publikace/užitečné materiály:

EDCs: <http://www.who.int/ceh/risks/cehemerging2/en/>

Potraviny: <http://www.who.int/foodsafety/chem/en/>

Hodnocení rizik (chemické látky): <http://www.who.int/foodsafety/publications/chem/en/>

Biotechnologie a nanomateriály: <http://www.who.int/foodsafety/biotech/en/>

pozn. 6. ministerská konference bude 2017 v Ostravě

International Labour Organization (ILO)

Mezinárodní organizace práce

- založena v r. 1919, od roku 1946 je součástí organizací OSN
- tripartita - vláda, zaměstnanci a zaměstnavatelé
- řídicí orgány: Mezinárodní konference práce (International Labour Conference), 1x ročně, Řídicí orgán (Governing Body) , 56 členů (28 vlády, 14 zaměstnanci, 14 zaměstnavatelé, jednají 3x ročně), Sekretariát - Labour Office - logistická, technická a publikační podpora
- sídlo = Ženeva, Švýcarsko, cca 2700 zaměstnanců včetně cca 40 field offices na světě.

International Labour Organization

Cíle a zaměření ILO

- Cíl: zlepšování pracovních a životních podmínek - mezinárodní pracovní úmluvy a doporučení = stanoví minimální standardy v oblastech mezd, pracovní doby, podmínek zaměstnání a sociálních jistot
- Řeší výzkum a technickou spolupráci včetně přípravy na povolání a rozvoje managementu, ochrany pracujících, lidských práv a snížení nezaměstnanosti a chudoby

**International Labour
Organization**

ILO a chemické látky

ILO a chemické látky

- ILO je jeden ze zakládajících členů IPCS (80.léta) v rámci své působnosti vydává mezinárodní standardy/úmluvy týkající se různých technických oblastí (Technical Conventions)

ILO Conventions – ochrana před zvláštním rizikem (specific risks)

- 136 - Benzene Convention (1971) – 38 ratifikací, v platnosti od r. 1973
- 155 - Occupational Safety and Health (1981) – 62 ratifikací, v platnosti od r. 1983
- 162 - Asbestos Convention (1986) – 35 ratifikací, v platnosti r. 1989
- 170- Chemicals Convention (1990) – 18 ratifikací, v platnosti od r.1993

<http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12001:0::NO::>

<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/occupational-safety-and-health/lang--en/index.htm>

Publikace:

http://www.ilo.org/safework/areasofwork/chemical-safety-and-the-environment/WCMS_111320/lang--en/index.htm

Tréninkové moduly - chemická bezpečnost - Chemical safety training modules (1998)

<http://www.ilo.org/legacy/english/protection/safework/cis/products/safetytm/index.htm>

Bezpečnost a zdraví při používání agrochemikálií - Safety and health in use of agrochemicals (A guide 1991)

http://www.ilo.org/safework/info/instr/WCMS_110196/lang--en/index.htm

Bezpečnost a zdraví při používání chemických látek v pracovním prostředí (1993)

<http://actrav.itcilo.org/actrav-english/telearn/osh/kemi/scan/sandhm.htm>

Food and Agricultural Organization (FAO)

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

for a world without hunger

Organizace OSN pro výživu a zemědělství

- Založena v r 1945 v Quebecu jako orgán OSN pro rozvoj zemědělských oblastí a zmírňování chudoby a hladu
16. října Světový den výživy
- FAO poskytuje rozvojovou pomoc, poradenství v oblasti strategií a plánování, shromažďuje, zpracovává a šíří informace o zemědělství a výživě, zvláštní programy pomáhají čelit potravinovým krizím a poskytují pomoc v krizových situacích. Běžně 2000 projektů současně (z dárcovských příspěvků)
- Řídicí orgán - konference členských států, 1x za 2 roky, v mezidobí Výkonná rada (Executive Board) = 49 členů
- Sídlo = Řím, Itálie = celkem cca 3700 zaměstnanců 5 regionálních kanceláří (Accra- Ghana, Bangkok-Thajsko, Budapešť-Maďarsko, Santiago-Chile, Káhira-Egypt), 11 subregionálních kanceláří + zastoupení v členských zemích

[FAO: Food and Agriculture Organization of the United Nations, for a world without hunger](http://www.fao.org/)

FAO a chemické látky

Bezpečnost potravin - pesticidy

- Code of conduct on the distribution and of use of pesticides (Code of Conduct) - globální standardy pro nakládání s pesticidy podél celého životního cyklu
- Spolupráce se sekretariátem Rotterdamské úmluvy
- Integrated pest management and integrated vector management
- Mezinárodní standardy ohledně obsahu pesticidů v potravinách
- Environmentálně šetrné odstraňování přebytečných zásob/odpadů (stockpiles) pesticidů a prevence vzniku většího množství obsoletních pesticidů
- Budování laboratorních a institucionálních kapacit

Voda - pitná voda

Codex Alimentarius

správná zemědělská praxe (sound agricultural practice)

UN Industrial Development Organization (UNIDO)

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj

- založeno VS OSN 1966 za účelem podpory průmyslového rozvoje a spolupráce ,v rámci OSN od r. 1985 specializovanou organizací OSN
- 174 členských zemí
- úkol: spolupráce s vládami, obchodními asociacemi, souhr. sektorem,
- 3 hlavní témata - snižování chudoby, udržitelné životní prostředí (ŽP a energetika) a “inclusive globalization” - podpora podnikání (SME), budování kapacit
- řídicí orgán - generální konference (1xza dva roky), průmyslová rada - zástupci 53 zemí - plánování a zavádění programů
- sídlo = Vídeň, Rakousko
cca 700 zaměstnanců
celkem 2500 expertů z různých zemí

unido.org

UNIDO a chemické látky

Tématická priorita “životní prostředí a energetika”

- znečištění životního prostředí - pesticidy, PCB a další látky
- Čistší a udržitelná výroba - chemický leasing, SAICM a další (Montrealský protokol)
- Voda - ochrana pitné vody před chemickými látkami
- Podnikání v zemědělství (a jeho dopady)

Chemické látky: POPs a PTS

- UNIDO POPs portál unido.org: [UNIDO POPs Portal](http://unido.org)
- NIPy, aktualizace NIPů, odstraňování pesticidů a PCB, kontaminovaná místa (e-learning), BAT/BEP atd.

Příprava metodik (guidelines) + projekty a publikace

unido.org: [Montreal Protocol](http://unido.org)

[Selected UNIDO Projects](http://unido.org)

UN Institute for Training and Research (UNITAR)

Vzdělávací a výzkumný ústav OSN

- Od r. 1965, původně v New Yorku, od r. 1993 sídlí v Ženevě
- Původně jako institut pro vzdělávání diplomatů působících při OSN, ale rozsah se rozrostl v návaznosti na požadavky rozvojových zemí do tří oblastí - Diplomacie, mír a bezpečnost, životní prostředí a “governance”
- Životní prostředí se dělí do čtyř oblastí
  - ✓ Nakládání s chemickými látkami a odpady
  - ✓ Klimatická změna
  - ✓ Správa environmentálních záležitostí a environmentální právo (“governance”)
  - ✓ Biologická rozmanitost

United Nations Institute for Training and Research (UNITAR)

unitar

United Nations Institute for Training and Research

Centrum pro výzkum
toxických látek
v prostředí

UNITAR a chemické látky

Program Nakládání s chemickými látkami a odpady

- implementace MEAs - SAICM, Stockholmská úmluva, Rotterdamská úmluva, GHS
- nanotechnologie
- řízení rizik
- sdílení informací

Projekty: [United Nations Institute for Training and Research \(UNITAR\)](#)

- vytvoření “národního chemického profilu” - inventura právní, institucionální a technické struktury v daném státě včetně silných a slabých míst, prioritních témat a
- více než 30 zemí na základě informací od UNITAR vytvořilo národní program pro nakládání s chemickými látkami
- emise rtuti do ŽP - Latinská Amerika

Kurz mezinárodního práva v oblasti nebezpečné materiály a odpady (přednášky i e-learning = 18 měsíců)

Správa environmentálních záležitostí - posilování implementace UN ECE Aarhuské úmluvy (přístup k informacím) a zejména zavádění a rozvoj registrů znečištění (PRTR), příprava na vyjednávání

Světová banka

- Skupina pěti bankovních institucí (Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj, IBRD (1945), Mezinárodní finanční korporace (1956), Mezinárodní asociace pro rozvoj (1960), Multilaterální agentura pro investiční záruky (1988) a Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (1966))
- Hlavní cíl je snížení chudoby ve světě=podle MDG (Rozvojové cíle tisíciletí) - udržitelný rozvoj
- Zlepšuje životní úroveň prostřednictvím podpory hospodářského růstu a rozvoje - půjčky a budování kapacit - vytváří prostředí pro investice a pracovní příležitosti, udržitelný růst a podpora chudých a jejich zapojení do rozvoje.
- Řídí Rada guvernérů (1x ročně na podzim), každodenní činnost řeší - Rada výkonných ředitelů (1+25)
- Sídlo = Washington D.C., USA, celkem cca 10000 zaměstanců

[Worldbank](#)

World Bank (WB) a chemické látky

Projekty – témata:

Montrealský protokol

POPs

Krizové řízení - havárie, katastrofy

Klimatické změny - adaptace

Energetika

Zelený růst (green growth) a mnoho dalších (nezapomenout na GEF)

Stránka projektů: [Projects & Operations - Projects | The World Bank](#)

Jak hledat: [Documents & Reports - By Topic](#)

UN Development Programme (UNDP)

Program OSN pro rozvoj

- od r. 1966 spojením původního OSN rozšířeného programu technické podpory (od r. 1945) a Zvláštního fondu OSN (1958), Cíl = podpora rozvoje a snižování chudoby,
- aktivity 4 oblastech - snižování chudoby a cíle milénia, demokratické uspořádání (volby, lidská práva, ženy), krize - prevence/připravenost a obnova, životní prostředí a udržitelný rozvoj
- nyní ve 177 zemích, 5 geografických regionech (Afrika, Arabské země, CIS+CEE, LAC, Asie-Pacifik)
- spolupráce s vládami na rozvojových programech/ politikách a projektech
- Řídicí orgán - Executive Board (36 členů z 5 regionů (AFR=8, Asie= 7, CEE=4, LAC= 5, WEOG=12,) 1x ročně zasedání, Rada zasedá od r. 2010 2x ročně
- sídlo = New York, USA

UNDP.ORG

UNDP a chemické látky

3 oblasti

Nakládání s chemickými látkami obecně (sound chemicals management (SMC) = SAICM)

- Budování národních kapacit a udržitelného rozvoje do národních plánů včetně spotřeby a výroby
- Zelená ekonomika/průmysl/rozvoj

Chemické látky - POPs, těžké kovy a ochrana ozonové vrstvy

- Montrealský protokol a jeho implementace
- otázka socioekonomických dopadů “chemicals and gender”
- Implementace Stockholmské úmluvy,
- pesticidy, těžké kovy - konkrétní projekty

(Integrované) **Odpadové hospodářství** (“3R”)

+ ochrana vod

+ klimatické změny a jejich adaptace - přesahy

UNDP= Implementační agentura GEF

Další nástroje a organizace související s chemickými látkami

Londýnská úmluva o předcházení znečištění moří odpady a jinými (r. 1972 a její protokol - Mezinárodní námořní organizace (IMO))

Barcelonská úmluva o ochraně Středozemního moře před znečištěním (UNEP, r. 1976)

Úmluva o ochraně mořského životního prostředí severovýchodního Atlantiku (OSlo-PARis) - 15 vlád Evropy, r. 1998, nahradila původní Oslo Convention (72) + Paris Convention (74)

Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW) - kontrola dodržování Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, skladování a použití chemických zbraní a jejich ničení (vstup v platnost 1997, sídlo Haag) - odzbrojení a odstranění zbraní hromadného ničení

Radioaktivní odpad - **Úmluva o jaderné bezpečnosti** (Convention on Nuclear Safety) - Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA-International Atomic Energy Agency)

Dotazy k dnešnímu tématu?

